

Venäläistä talonpoikaistyöstä keskustelemassa piilivän tapahtomista.

Osuustoiminta ja Venäjän vallankumous

Mitä tekemistä on osuustoiminnalla Venäjän vallankumouksen kanssa? Osuustoimintahan on pelkkä kaupallinen kysymys! Kieitämättä osuustoiminta on eräs kaupallisen kysymyksen ratkaisukeinoista, mutta siihen ei yksinomaan osuustoiminnan vaikutus rajotu. Pikkuporvariston käsissä osuustoiminta rajottuu kyllä vaan kaupallisia asioita käsittelemään, mutta iäriestyneen työväestön liikkeenä se saa laajempia tarkotusperiä ja toimintamuotoja. Tällöin siitä muodostuu järjestetty ioukkoliike, joka joutuu kaupallisten ja muiden jokapäiväisten pikku etukysymyksiensä ohella ristiriitaan vallitsevan järjestelmän kanssa. Ja silloin ioutuu osuustoiminta palvelemaan järjestyneen työväestön luokkataisteluvrkimyksii. Täten on käynyt Englannissakin, jossa

on erikoisemmin koetettu pitää osuustoimintaa erossa kaikesta muusta työväenliikkeestä. Vuosikymmeniä osuustoimintaväen väitettyä, että osuustoiminnan piiriin kuuluu vain kaupallisten kysymysten ratkaisu, on täytynyt Englannin osuustoimintaliikkeen tänä vuotena astua poliittiseen toimintaan ja sen ohella julistaa solidarisuutensa unionistisen liikkeen kanssa. Saksassa on osuustoimintaväestö ottanut jo aikaa sitte sellaisen kannan, että osuustoiminnallisesti järjestyneen työväestön täytyy toimia käsikädessä valtiollisesti ja ammatillisesti järjestyneen työväestön kanssa, ottamalla osaa vaaleihin ja kehittamalla osuusliikkeiden jäseniä kuulumaan ammatillisiin järjestöihin. Belgiassa on työväestön ajama osuustoimintaliike ollut alusta alkaen yhteis-

toiminnassa työväestön valtiollisen ja ammatillisen järjestötoiminnan kanssa. Kuinka on asiantilaa Venäjällä?

Vanhan tsaarivallan aikana oli Venäjällä kaikenlainen työväenliike kiellettyä. Vain salaisena liikkeenä voi menestyä vallankumouksellinen toiminta. Vallalla oleva järjestelmä synnytti tällaisella sorrollaan päivä päivältä suurenevaa tyytymättömyyttä. Kun valtiollinen ja ammatillinen toiminta oli kiellettyä, täytyi tyytymättömyyden suuntautua toisaalle. Osuusliikkeet saivat näistä aineksista varmoja kannattajia.

Onko sitte Venäjällä osuusliikkeitä?

Jo puoli vuosisataa sitte perustettiin Venäjällä osuuskuntia. Monien vaikeuksien läpi täytyi niiden taivaltaa, monta taistelua suorittaa olemassaolonsa puolesta. Vähitellen liike levisi ylt' ympäriinsä koko laajan Venäjän valtakunnan ja osuusliikkeiden sekä taloudellinen että jäsenmäärällinen voima kasvoi. Tsaarihallitus koetti niitä kukistaa, mutta olen ne uikoasultaan liikeyrityksiä ja tekemisissä kapitalistisen liikemaailman kanssa, ei hallitus voinut niitä perinpohjin nujertaa, niin suuresti kuin se sitä halusikin. Niinpä v. 1911 oli jo Venäjällä 6,097 osuuskuntaa, joista 4,721 Europan Venäjällä, 904 Puolassa, 201 Kaukaasiassa, 229 Siperassa ja 42 Aro-alueella ja Venäjän keski-Aasiassa. Seuraavana vuot. kohosi osuuskuntain luku 7,092:teen ja v. 1913 kohosi 8,877:ään, josta Europan Venäjällä oli 6,899, Puolassa 1,126, Kaukaasiassa 239, Siperiassa 526, ja Aro-alueella keski-Aasiassa 85. Vuoden 1916 heinäkuussa motettiin osuuskuntia olevan

Europan Venäjällä 13,596 (lukuunottamatta niitä alueita, jotka olivat vihollisen hallussa). Kaukaasiassa 626, Siperiassa 728 ja Venäjän keski-Aasiassa 203, eli yhteensä 15,153 osuuskuntaa. Ja sen jälkeen viime vuoden kuluessa perustettiin lukuisasti lisää, ollen vuoden lopussa noin 20,000 osuuskuntaa. Jäseniä arviotiin viime vuoden lopussa olleen noin 5 miljoonaa ja osuusliikkeiden yhteisen liikevaihdon viime vuodella noin 1,000—1,500 miljoonaa ruplaa.

Nämä ovat jo hämmästyttäviä numeroita. Mutta tähän ei ole Venäjän osuustoimintaliike pysähtynyt. Eräs Venäjän osuustoiminnallisen liikkeen historian kirjottajista, J. V. Bubnoff, eräässä Englannissa julkaisemassaan kirjoituksessa sanoo nykyään olevan Venäjällä yli 47,000 osuuskuntaa ja niissä noin 13 miljoonaa jäsentä, sekä 60 miljonan asukkaan hankkivan elintarpeensa osuusliikkeiden välityksellä.

Näin jättiläismäinen liikkeenkasvu näin lyhyessä ajassa on ymmärrettävissä vain sen kautta, että vähän ennen vallankumousta viime maaliskuussa oli tsaarihallitus pakotettu hyväksymään osuusliikkeitä koskevan lain, joka saattoi ne täysin laillisiksi, sekä sen jälkeen tapahtui vallankumous, joka avasi tien vapaalle toiminnalle osuuskunnissakin. Myöskin on tähän hämmästyttävään kasvuun vaikuttanut elintarpeiden puute, jonka nykyinen sota on Venäjällä synnyttänyt.

Ja nämä kymmenet tuhannet osuusliikkeet eivät ole toisistaan erossa olevia hajanaisia osuuskuntia, vaan ovat ne muodostaneet keskinäisiä liittoja. Kaikki-

aan lienee Venäjällä kolmisensataa alueliittoa, joista Moskovian keskusliittoon kuuluu 54. Keskeytymispyrkimykset ovat havaittavissa tukkuliiketoiminnassa. Niinpä mainitulla moskovalaisella keskusliitolla on tukkukauppa Moskovassa, jonka liikevaihto viime vuotena teki noin 70 miljoonaa ruplaa. Samoin on heillä osuustoiminnallinen pankki, jonka vaikutus ulottuu laajalti Venäjällä, jopa tunnetaan ulkomailakin. Tämä samainen moskovalainen keskusliitto on tänä vuotena alottanut neuvottelut Englannin osuustukkuliikkeen kanssa kansainvälisen tukkuliikkeen perustamisesta ja on jo ryhtynyt alustaviin toimenpiteisiin siinä.

Näiden ohella on vielä mainittava eräitä muita Venäjän osuustoiminnallisen liikkeen yhteiskunnallisesti merkityksellisiä puolia. Jo vanhan tsarinhallituksen aikana täytyi hallituksen turvautua osuustoiminnallisiin keskusjärjestöihin elintarvepuuraa ratkaistessaan, sekä hankkimaan ravintoaineita rintamalla olevalle sotaväelle. Niinpä m. m. eräät siperialaiset osuusliitot otivat järjestääkseen kokonaisten maakuntien elintarvekysymyksen ja järjestivätkin sen koko asujamiston yleiseksi tyydytykseksi. Samoin sotaväen muonitusurakoita antaessa oliin pakotetut antamaan etusija osuusliitoille senvuoksi, kun ne kykenivät sitoumuksensa täyttämään ja eivät harjottaneet varastamista. Tässä toiminnassa oppivat osuuskunnat laajoihin ravintoainemäärien käsittelyihin ja tottuivat itsenäiseen yhteiskunnallisten asioiden hoitamiseen.

Vallankumouksen tapahduttua tämä kävi parhaiden selville. En-

simäisten vallankumoustaisteluiden jälkeen Pietarissa ja vanhan hallituksen kaaduttua uhkasi Pietaria elintarvepuola, kun muualla ei oltu vielä vallankumousta suoritettu ja kaikki asiat ymmärrettävästi olivat sekaannuksissa. Silloin pietarilaiset ja moskovalaiset osuuskunnat kiiruhtivat uuden vallankumouksellisen hallituksen avuksi lupaamalla järjestää elintarpeiden lähettämisen vallankumouksellisille Pietariin, sekä samalla sitoutuivat pitämään huolta armeijan muonittamisesta rintamalla siksi, kunnes uusi hallitus ehtii vakiintumaan ja ottamaan kaikki ohjaket käsiinsä. Ja tämän lupauksensa ne myös täyttivät niin hyvin, että väliaikaisen hallituksen täytyi antaa siitä julkinen tunnustus osuuskunnille ja selittää, että ilman niiden apua olisi kumouksellinen hallitus joutunut vaikeaan, ehkäpä läpi pääsemättömään puolaan. Tämän lisäksi antoivat suuret osuustoimintaliitot väliaikaiselle hallitukselle apuaan yleensä koko maan elintarveasioiden ratkaisussa. Ja juuri näiden toimenpiteiden ansioksi onkin luettava se, että vanhan hallituksen kaaduttua saatiin yleinen sekasorto niinkin pian selvenemään ja voitiin keskeytymättä jakaa ravintoaineita.

Jo nämä seikat yksistään olisivat riittävän pätevä osottamaan sen suuren merkityksen mikä osuustoiminnalla on ollut Venäjän vallankumouksessa. Ja nämä seikat jo osottavat, että osuustoiminta muuttuu pelkästä kaupallisesta toiminnasta tärkeäksi tekijäksi yhteiskunnallisessa vallankumoustaistelussa. Mutta vielä on syytä tarkastaa erästä puolta.

Venäjän vallankumousta on

pidetty, eikä suotta, eräänä merkkillisimpänä vallankumouksien sarjassa. Kansa, jolla ei ole ollut mitään julkisia valtiollisia järjestöjä, ja jonka salaisetkin järjestöt olivat hajanaisia, kykeni yhdellä otteella heittämään niskoiltaan vanhan tsaarihallituksen. Vaikkakin on ollut tunnettua verisen tsaarihallituksen tuottama mädännäisyys ja Venäjän kansan tuntema yleinen tyytymättömyys sitä kohtaan, niin sittenkin tuntui tapahtunut vallankumous unenäöltä; niin harvinainen se oli. Samoin ovat sen jälkeen seuranneet tapaukset tuntuneet vaikeasti käsitettäviltä. Työväestö on noussut valtaan ja näyttää sitä kykenevän pitämäänkin käsissään — ja ilman ennakoita luotuja järjestöjä!

Asia ei kuitenkaan ole aivan niin salaperäinen ja merkkillinen, kun ottaa huomionsa Venäjän osuustoimintaliikkeen. Kuten jo edellä on viitattu, pakotti tsaarihallitus tyytymättömien aineksien etsimään toimintamahdollisuuksia osuuskunnista, joiden toiminta oli sentään sallittua, vaikkakaan ei suosittua. Vallankumouksellisten ainesten jouduttua kosketuksiin osuuskuntien kanssa, vaikuttivat ne niissä siihen suuntaan, että osuuskunnista muodostui kaupallisen toiminnan ohella agitatsionijärjestöjä. Niiden välityksellä on harjoitettu vallankumouksellista agitatsionia, eikä suinkaan nyt sodan aikana vähemmin juuri sotaväen keskuudessa. Onhan siihen ollut mitä suotuisin tilaisuus, osuuskuntien ollessa sotaväen muonittajana. Tämän toiminnan kautta muodostui aivan hallituksen nenän edessä se järjestetty joukkoliike, joka oli kykenevä salaisen valtiollisten järjestöjen kans-

sa yhdessä johtamaan vallankumousta ja ottamaan vallankumouksen hedelmät järjestetyn joukkoliikkeen huolenpidon alaiseksi. Totuuden polulta ei poikenne väittäessään, että tähänastinen Venäjän vallankumouksen menestys on osaltaan osuustoiminnallisen liikkeen aiheuttamaa.

Venäjän osuustoiminta antaa meille eräitä opetuksia:

Ensiksi, että osuustoiminta ei ole nurkkatoimintaa, jota "välttämättömänä pahana" tulee ylenkatseella sivuuttaa.

Toiseksi, että osuustoiminta on joukkoliikettä, jonka sisältö ja toimintamuodot riippuvat siitä joukosta, joka osuuskuntiin jäsenenä kuuluu ja niistä yhteiskunnallisista ja historiallisista oloista, joiden alaisena joutuu osuuskunnat toimimaan.

Kolmanneksi, että osuustoiminta kaupallisen toimintansa ohella on vallankumouksellinen tekijä, jonka merkitystä luokkataistelussa ei ole väheksyttävä.

Neljänneksi, että osuustoiminta muodostuu valtiollisen ja unionistisen liikkeen taantumusajoina varsin tärkeäksi köyhälistön vapautustaistelun välineeksi, jonka kautta voidaan hallitsevan luokan sortotoimenpiteistä huolimatta tehdä vallankumouksellista agitatsioni- ja valistustyötä, sekä kasvattaa ja hankkia järjestötoimintaan tottumusta, jota vallankumouksen hetkellä valtiollisesta valtaamisesta ja yhteistoiminnallisten asioiden järjestelyssä kipeästi kaivataan.

Näissä opetuksissa on meille täällä paljon ajattelemisen aihetta. Suomalaisten sosialistien enemmistö on näet aina näihin asti pitänyt osuustoimintaa vähemmän merkityksellisenä, jopa

monet aivan merkityksettömänkin, taistelussamme kapitalistijärjestelmää vastaan. Mutta näitä Venäjän opetuksia pohtiesamme muistakaamme, ettemme lennä toisesta äärimmäisyydestä toiseen, siihen, että rupeamme selittämään osuustoiminnalla yksinomaan voitavan ratkaista koko luokkataisteluaamme. Siihen tarvitaan niin valtiollinen kuin unionistinenkin toiminta. Näiden rinnalla on osuustoiminta taistelevan köyhälistön kolmas taisteluase, joka on sitä vaikuttavampi, kun vähemmän sitä väheksytään, tai yliarvoidaan.

Tämän puolen täysin oivaltaen, teki Kopenhaminan kansainvälinen sosialistikongressi v. 1910 seuraavan päätöksen:

”Siihen nähden, että kulutusosuuskunnat eivät ainoastaan tuota jäsenilleen välittömiä aineellisia etuja, vaan että niiden tehtävänä myöskin on:

”1) lisätä työväenluokan voimaa välikaupan syrjäyttämisen ja järjestyneistä kuuttajista riippuvain tuotantolaitosten perustamisen kautta;

”2) parantaa työväen elämänehtoja;

”3) kasvattaa työläiset itsenäisesti johtamaan omia liikelaitoksiaan ja siten auttaa heitä valmistamaan vaihdon ja tuotannon voimien kansanvaltaistuttamista ja sosialisointia;

”sekä siihen nähden, että osuustoimintaliike yksinään ei voi toteuttaa sosialismin tarkotusta, nimittäin valtiollisen vallan valloittamista sen kautta saattaakseen tuotannon väineet yhteiskunnan omaisuudeksi,

”kongressi, varottaen työläisiä uskomasta niitä, jotka väittävät osuustoiminnan yksinään riittävän, selittää, että työväenluokal-

le on mitä tärkeintä käyttää luokkataistelussaan hyödykseen osuustoiminta-asetta.

”Kongressi sen vuoksi velvoittaa kaikkia sosialisteja ja kaikkia ammatillisten järjestöjen jäseniä ottamaan toimivasti osaa osuustoimintaliikkeeseen, kehittääkseen siinä sosialistista henkeä ja estääkseen sitä poikkeamasta kasvattavasta ja työväenyhteishenkeä kehittävästä osastaan.

”Osuuskauppojen sosialististen jäsenten velvollisuutena on toimia osuuskunnissaan siihen suuntaan,

”1) että kaupasta koitua ylimäärää ei kaikkea makseta takaisin jäsenille, vaan että osa siitä määrätään joko osuuskauppojen itsensä tai osuustukkukauppojen kautta käytettäväksi jäsenten tukemiseen, osuustoiminnallisen tuotannon kehittämiseen, valitus- ja opetustarkoituksiin;

”2) että osuuskunnissa käytännössä olevat palkka- ja työehdot järjestetään sopuinnussa ammatillisten järjestöjen kanssa;

”3) että työ on niissä järjestetty mallikelpoisesti ja että tavaroiden osto toimitetaan ottaen huomioon niiden työehdot, jotka tavaroita valmistavat.

”Kunkin maan osuustoiminnallisten järjestöjen asiana on päättää, mikäli ja missä määrässä ne varoillaan suoranaisesti avustavat valtiollista ja ammatillista liikettä.

”Kun ne palvelukset, joita osuustoimintaliike voi suorittaa työväenluokalle, ovat sitä suuremmat, kun voimakkaampaa ja yhtenäisempää osuustoimintaliike on, selittää kongressi, että jokaisen maan niiden osuuskuntien, jotka ovat tämän päätöslauseman kannalla, on muodostettava yhtenäinen liitto.

“Kokons selittää lisäksi, että työväenuokalle taistelussaan kapitalismia vastaan on mitä suurimmaksi eduksi, että ammatillisten ja osuustoiminnallisten järjestöjen ja sosialistisen puolueen suhde, niiden kunkin säilyttäessä oman riippumattomuutensa ja yhtenäisyytensä, tulee yhä läheisemmäksi.”

Jokainen järjestynyt työläinen

pitäköön velvollisuutenaan seurata niin Venäjän vallankumouksellisen työväestön kuin kansainvälisen sosialistikongressinkin osottamaa tietä ja liittyköön paikkakunnallaan toimivaan osuuskuntaan jäseneksi ja toimiin voimiensa mukaisesti osuuskuntansa taistelukuntoiseksi luokkataistelujärjestöksi saatamiseksi. — W. B.

Venäläistä, vallankumouksellista talonpoikta.